

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมทันตสุขภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมในหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

จารวี เลี้ยงสุขสันต์, ส.บ.¹, สมัย ลาประวัตติ, ส.ด.²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมทันตสุขภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมในหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ศึกษาระหว่างเดือนสิงหาคม 2566 – ธันวาคม 2566 รวมระยะเวลา 20 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยทันตบุคลากร สหวิชาชีพในหน่วยบริการปฐมภูมิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้แทนภาคีเครือข่ายภาคประชาชน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 36 คน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis และ McTaggart จำนวน 2 วงรอบ โดยแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และสะท้อนผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวม การจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบได้แก่ประชาชน ในเขตอำเภออุทุมพรพิสัย จำนวน 100 คน และเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบโดยใช้สถิติ paired t-test

ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการส่งเสริมทันตสุขภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ คือ “POCHAI” Model ประกอบด้วย 1) Policy and Structure: การมีนโยบายและคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน 2) Organization analysis : มีการวิเคราะห์ห้ององค์กร และสถานการณ์ตามสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ 3) Community participation: การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) Holistic Care: การจัดบริการแบบองค์รวมยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 5) Action & Reflection: การลงมือปฏิบัติตามแผนและสะท้อนผลการทำงาน และ 6) Integration & Cooperation: บูรณาการและการประสานงานความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ จากผลการวิจัยที่พัฒนาขึ้นช่วยเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานการส่งเสริมทันตสุขภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมในหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : รูปแบบ, การส่งเสริมทันตสุขภาพ, ผู้สูงอายุ, หน่วยบริการปฐมภูมิ

¹นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ E-mail: Charawee58@gmail.com

²นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ E-mail: samailaprawat@gmail.com

The development model in oral health promotion at Elderly of Participatory, Primary Care Unit, Uthumphon Phisai District, Sisaket Province

Charawee Liangsooksan, B.P.H.¹ Samai Laprawat, Dr.P.H.²

Abstracts

The purpose of this research was to develop a primary care system management model using quality of life development mechanisms in the Uthumphon Phisai district. Sisaket Province between August and December 2023, for a total of 20 weeks. The sample group consisted of the regional health system management, totaling 81 people. The sample group for evaluation of the primary care service by using the District Health Board was 100 people. The research used the quality management process (PAOR) for 2 cycles, each cycle consisting of 4 steps: planning, action, observation, and reflection. Analyze data by collecting, categorizing, and analyzing content, and the mean difference of scores before and after the model was applied using the paired t-test.

The results of the research found that the dental health promotion model in primary care units Uthumphon Phisai District, Sisaket Province is the “POCHAI” model, consisting of 1) policy and 2) structure. There is an operational committee and clearly defined roles. 2) Open eye-Open mind Analysis (situation analysis): the situation is analyzed according to the actual conditions of the area. 3) Community participation: management of resources (man, money, and material) 4) Action and Reflection: action, implementation, evaluation, and reflection 5) Holistic Care: Integration and cooperation among networks and stakeholders in the community 6) Integration and Cooperation. From the developed research results, it enhances the potential for the implementation of the primary care system and the development of the quality of life at the district level of Uthumphon Phisai District, Sisaket Province, to achieve the set goals.

Keywords : Model, Oral health promotion, Elderly, Primary care Unit

¹Public Health Technical Officer, Professional level, Sisaket Provincial of Public Health Office

E-mail: Charawee58@gmail.com

²Public Health Technical Officer, Senior Professional level, Sisaket Provincial of Public Health Office

E-mail: samailaprawat@gmail.com